

Wakker worden

Lezen: Efeze 5: 1-21

Tekst: Efeze 5:14

Zingen:

Psalm 36: 3

Psalm 21: 4

Psalm 119: 13, 88

Psalm 97: 7

Psalm 84: 6

Geliefde gemeente, jongens en meisjes, in de Bijbel wordt vaak een vergelijking gemaakt tussen slaap en dood. Jullie kennen vast wel Psalm 89, waarin wordt gezegd: *Wie leeft er, die de slaap des doods niet eens zal slapen? Wie redt zijn ziel van het graf?* Of denk aan de geschiedenis van de opwekking van Lazarus. Als de Heere Jezus het bericht krijgt dat Lazarus gestorven is, zegt Hij tegen Zijn discipelen: *Lazarus, onze vriend, slaapt*. De discipelen denken dan dat de Heere Jezus spreekt over de rust van de slaap en zeggen: als hij slaapt, is dat alleen maar goed, want iemand die slaapt kan genezen. Maar dan staat er in Johannes 11 dat Jezus niet sprak van de rust van de slaap, maar van de dood als slaap. De slaap van de dood. Het wordt vaak met elkaar vergeleken, omdat het in veel opzichten zo op elkaar lijkt.

Als je bij iemand staat die overleden is – misschien heb je dat weleens gezien – wordt er vaak gezegd: het is net of hij slaapt. Of andersom, ouders herkennen dit misschien wel: als je een klein baby'tje hebt en je bent vol zorg, sta je soms bij dat wiegje. Je hebt al een poosje niets gehoord en je kijkt ernaar. Dan wil je toch even aanraken, even kijken, want het lijkt net... Zou het nog wel ademen? Zo lijken slaap en dood soms heel erg op elkaar. Er zijn allerlei overeenkomsten. Je ziet handen, maar die werken niet, die liggen stil. Je ziet oren, maar die horen niet. Er is een mond, maar die spreekt niet. Alles is in de macht van de slaap of van de dood.

Die overeenkomsten gebruikt de apostel ook hier in dit gedeelte in Efeze. Als hij dat woord zegt: *Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden*. Die overeenkomsten tussen dood en slaap. We gaan er samen naar luisteren onder het thema: **Wakker worden**. Dat is eigenlijk in moderne woorden wat Paulus zegt: ontwaak, wakker worden.

1. Allereerst letten wij op de slaap van de zondaar. Want wat bedoelt Paulus daarmee?
2. En tot wie heeft hij het eigenlijk als hij zegt: ontwaak, sta op uit de doden? Ten tweede de roep tot de zondaar.
3. En ten derde het licht over de zondaar. Want hij eindigt deze woorden met te zeggen: *Christus zal over u lichten*.

1. De slaap van de zondaar

Tegen wie zegt Paulus dit nu? *Ontwaak, gij die slaapt*. Het is natuurlijk allereerst gericht aan de gemeente van Efeze. Paulus heeft daar op zijn derde zendingsreis een gemeente gesticht. Hij heeft daar drie jaren gewerkt en veel zegen mogen ondervinden. Hij heeft daar mogen meemaken dat de prediking door de Heere gebruikt werd om zondaars te bekeren. Hij verwoordt het in het tweede hoofdstuk van de Efezebrief als hij spreekt tot die Efeziërs die eerst heidenen waren. Hij zegt: jullie

waren dood door de misdaden en door de zonden. Dood voor God, maar springlevend in de zonde. Dat bedoelt hij eigenlijk te zeggen. Jullie hebben gewandeld in de begeerlijkheden des vleses, doende de wil des vleses en der gedachten. Maar God heeft ingegrepen. Dat heeft Paulus mogen bemerken: dat zijn prediking gebruikt werd om dode zondaars tot leven te wekken, die tot God gingen roepen: *O God, wees mij, zondaar, genadig*. Die de toevlucht hebben leren nemen tot het bloed des kruises. Die in de vreze des Heeren hebben leren wandelen. Die uit de duisternis getrokken zijn tot Gods genadelicht.

Maar zo is het niet gebleven in die gemeente van Efeze. Het is veranderd, en de apostel was er al bang voor geweest dat er veranderingen zouden optreden in die gemeente. Als wij bijvoorbeeld Handelingen 20 erbij nemen, lezen we dat Paulus afscheid neemt van de ouderlingen van Efeze. Vanaf vers 17 wordt ons dat verteld. Paulus heeft eerst verteld hoe hij daar gewerkt heeft in die gemeente, met alle ootmoedigheid en met vele tranen en verzoeken. *Ik heb niets achtergehouden, hetgeen nuttig was. Al de raad Gods heb ik u verkondigd*. Dan kijkt hij die mensen aan en zegt in vers 29: *Want dit weet ik, dat na mijn vertrek zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen*. Het wordt nog aangrijpender, want hij kijkt die ouderlingen aan en zegt: *En uit uzelf zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich*. Dan knielen die ouderlingen samen met Paulus neer op het strand, ze nemen afscheid en wenen, ze huilen, want Paulus zegt: *Ik zal uw aangezicht niet meer zien*. Dit afscheid is definitief, voorgoed. Hij gaat op zijn laatste reis naar Rome toe en daar zal hij uiteindelijk worden gedood.

Gemeente, als wij de Efeziërs zo volgen in de brieven en ook in het boek Openbaring, dan kunnen wij lezen dat de apostel niet te pessimistisch, niet te donker heeft gesproken toen hij hen waarschuwde voor die wolven, waarschuwde voor de dwalingen. We lezen bijvoorbeeld in de eerste Timotheüsbrief hoe Paulus erover spreekt. Na Paulus is daar Timotheüs gekomen, zijn geestelijke zoon, en die jonge prediker heeft het ontzaglijk moeilijk gekregen in die gemeente van Efeze. Dwaalleraren waren daar binnengekomen in zijn tijd, die wet en evangelie met elkaar gingen vermengen. Hymenaeus en Alexander worden genoemd. Allerlei zonden staken weer de kop op, er kwam verachtering in de genade, en Paulus heeft dus heel terecht gewaarschuwd voor die wolven, die zware wolven. Dat geestelijke leven zakte in. Paulus gebruikt het woord 'verachtering'. Dat wil zeggen: ze gingen achteruit in de genade. Het goud werd verduisterd. Ze zonken weg in een geest van dodigheid, geesteloosheid, aardsgezindheid, en ze waren soms in niets meer te onderscheiden, bijna niet meer te onderscheiden van onbekeerde, geestelijk dode mensen.

Om niet meer te noemen, gemeente, van die toestand daar in Efeze, kunnen we ook nog de brief, de eerste van de zeven brieven aan de gemeenten in Klein-Azië, noemen. In Openbaring 2 wordt dat verteld, hoe de Heere Jezus, de ten hemel gevaren Christus, aan Johannes de apostel op Patmos die brieven dicteerde. De eerste brief is dan voor de gemeente van Efeze. En wat verwijt de Heere Jezus dan deze gemeente? *Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten*. Als we in de kantlijn lezen wat de Statenvertalers daarvoor als verklaring geven van dat woord 'eerste liefde', dan wordt daar gezegd dat het hun eerste ijver is, hun eerste ijver in de goede werken. Het is ingezakt. De oefeningen van het geloof zijn ingezakt. De ambtsdragers zijn slordig geworden. Ze hebben de eerste liefde, de eerste ijver verlaten.

Als we dan teruggaan naar Efeze 5 in de tekst, die begint met vers 14, *daarom zegt Hij*, zo zegt Paulus. Dat legt dus een verbinding met datgene wat hiervoor is gezegd. Hij zegt: *en wie is die Hij?* Het staat, als u in uw Bijbeltje kijkt, met een hoofdletter, en dat is terecht. Er zijn wel heel wat verklaringen voor gegeven wie die 'Hij' zou kunnen zijn. In de grondtekst staat er natuurlijk geen hoofdletter. Dat is een interpretatie van de Statenvertalers. In de kanttekening zeggen zij dat het

ook Paulus kan zijn geweest die een Schriftwoord aanhaalt, bijvoorbeeld uit Jesaja 60: *Maak u op en word verlicht, want uw licht komt*. Calvijn denkt heel nadrukkelijk aan de Heere Jezus Christus, dat de Heere Jezus hier aan het woord is, en ik volg hem daarin. Paulus spreekt dus als apostel, en dat woord 'apostel' betekent 'gezondene'. Hij is gezond door zijn Meester, door Jezus, de Heere Jezus Christus, en de Heere Jezus heeft deze woorden aan Paulus meegegeven. Paulus haalt trouwens een woord van zijn Meester zelf aan uit Johannes 5 vers 25, waar de Heere Jezus daar zegt: *De ure komt en is nu, dat de doden zullen horen de stem des Zoons Gods; en die ze gehoord hebben, zullen leven*.

De stem van de Zoon Gods. En wat zegt die stem dan? Nou, wat Paulus dus hier mag schrijven: *Ontwaak, gij die slaapt*. Word wakker. En tegen wie zegt Hij dat dus allereerst? Dat zegt Hij allereerst tegen mensen die wedergeboren waren, die het geestelijke leven kenden, die het bloed van Christus hadden leren benodigen tot verzoening van hun schuld, maar die dodig gesteld waren. Je zou het ook kunnen zeggen met dat beeld van de Heere Jezus uit Mattheüs 25, waarin het gaat over die tien maagden, alle tien op weg naar de bruiloft, naar het eeuwige leven. Vijf van haar waren wijs en vijf van haar waren dwaas, en al die tien maagden vielen in slaap. Paulus spreekt dus, de Heere Jezus spreekt dus, tegen die wijze maagden die met de dwazen in slaap gevallen waren. Dat is het allereerste adres van deze woorden: wedergeborenen, bekeerd tot God, gelovigen, geleefd in de vreze des Heeren, maar ingezonken, slaperig geworden, dodig gesteld door nalatigheid, door slordigheid, door allerlei zonden, zorgelijkheden van het leven enzovoorts. En ze waren weer als de doden.

Niet wat hun staat betreft natuurlijk, dat kan niet. Als God eenmaal een mens wedergeboren heeft, als Hij de levendmaking gewerkt heeft, dan is dat de staat van de mens en die blijft hetzelfde. Ze zullen nooit meer dood zijn door misdaden en door zonden. God laat nooit varen de werken van Zijn handen. Ze zijn kind van God en dat zullen ze ook altijd blijven. Maar wat hier aan de hand is: ze leefden niet als kind van God, ze slapen. En als we dan nog eens teruggaan, jongens en meisjes, naar het begin van de preek, naar die overeenkomst tussen de slaperigen en de doden, dan zie je dat daar die ogen zijn, maar die zijn dicht, die zien niet. Die handen werken niet, die oren horen niet, die mond spreekt niet, die mens ligt daar maar. En dat wordt dus als een beeld gebruikt, ook van een kind van God, die weer zo ingezonken kan zijn en zo dodig gesteld, dat hij niet meer luistert naar wat God zegt, dat hij niet meer zijn ogen opslaat tot God, dat hij niet meer spreekt woorden tot God en tot eer van God, dat zijn handen stil blijven, dat zijn voeten niet gaan in de wegen des Heeren. Ingezonken en dodig.

Dan moet de Heere soms wel eens harde woorden gebruiken, harde middelen gebruiken om zulke mensen wakker te schudden. Jongens en meisjes, dat doet je vader of moeder misschien ook wel eens. Ze hebben je al een paar keer geroepen: word nou wakker, het is tijd om op te staan, de bus gaat zo, of je moet zo naar school fietsen. En als je dan toch maar blijft liggen, dan komt moeder op een gegeven moment naar boven, dan schudt ze je wakker: wakker worden, opstaan! Nou, zo moet de Heere dat nog wel eens doen in het leven van de Zijnen. Dat Hij hen een zwaar kruis oplegt, dat ze een scherpe doorn in hun vlees krijgen, waardoor ze weer ontwaken, waardoor ze weer wakker worden. Want dat mag zo niet blijven in hun leven.

Paulus gebruikt hier in vers 8 ook nog een woord. Hij zegt in vers 7: *Zijt dan hun medegenoten niet*. De medegenoten van de kinderen der ongehoorzaamheid. Ga niet met hen meedoen. Wees niet als een dode, die echt dood is door misdaden en door zonden. Sta op uit die dodigheid, sta op uit die slaap. Medegenoten. Je ziet het soms in de Bijbel, gemeente, dat kinderen van God een medegenoot worden van kinderen der ongehoorzaamheid. Jongens en meisjes, laat ik Salomo eens noemen, koning Salomo. Hij was zo geestelijk begonnen, eigenlijk vanaf de moederschoot

al een gekende van de Heere, Jedidja, beminde van God. Hij leefde al jong en vroeg in de vreze des Heeren, vroeg om wijsheid om het volk te kunnen besturen. Maar als je hem aan het einde van zijn leven ziet, hoe hij in de strik gevallen is van de macht, van de eer, van de rijkdom, van de afgoderijen ook, al die vrouwen die hij heeft en die hem verleiden tot allerlei zonden. Hij laat tempels voor hun goden bouwen, hij knielt zelfs met die heidense vrouwen neer. En als je zo aan de buitenkant zou hebben gekeken, dan denk je: dat is een onbekeerde man, dat kan toch niet anders. Een medegenoot van die kinderen der ongehoorzaamheid was hij geworden.

Of Simon Petrus, zo door de Heere Jezus gewaarschuwd: *Simon, Simon, de satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe.* Simon geloofde er niets van: al zullen ze U ook allemaal verloochenen, ik zal U nooit verlaten, ik ben bereid om met U de dood in te gaan. Maar van een kind des lichts wandelde hij zo de duisternis in. En toen zat hij daar in de hof van Kajafas, samen met die soldaten en met de tempelpolitie, bij dat vuurtje. Die man heeft daar notabene ook nog zitten praten, want dat dienstmeisje herkende hem aan zijn accent: *Voorwaar, gij waart ook met Hem, ik herken u, u komt uit Galilea, ik hoor het aan uw spraak.* Hier heeft Petrus gewoon met die soldaten zitten praten, alsof er niets aan de hand was. Een medegenoot, zo leek het aan de buitenkant.

Of nog een voorbeeld: het volk Israël, uitgeleid uit Egypte. Het wordt nogal eens gebruikt als een beeld van de bekering, de woestijnreis, het leven van bekering. Uitgeleid door Gods sterke hand, de wonderen gezien. En op een gegeven moment gaan ze weer verlangen naar de vleespotten en de ajuinen, naar dat heerlijke eten daar in Egypte. En ze walgen van dat zeer lichte brood, zo zeggen ze, het brood der engelen, zoals de Heere dat noemt. Totaal verachterd, ingezonken, slaperig geworden.

Zo kan het in het leven zijn, ook van deze of gene in de kerk of thuis. U mag niet ontkennen dat de Heere in uw leven gesproken heeft. Er waren trekkingen van de Heere, de Geest heeft u in beginsel overtuigd van zonde. U bent gaan zoeken, u bent gaan zuchten, gaan roepen. De Heere heeft gesproken door Zijn Woord. Iets van de gepastheid van de Heere Jezus Christus mocht worden beleefd, het toevlucht nemen onder de schaduw van Zijn vleugels. Maar hoe is het nu? Misschien herkenning in dat beeld van die slaperige man of die slaperige vrouw, met de ogen dicht en de oren toegestopt, de handen rusteloos en werkeloos, de mond die zwijgt, dodig en doods gesteld. Geen kenmerken van leven meer, geen indrukken meer van de dood of van de eeuwigheid, geen uitzien naar de Heere, geen verlangen ook naar de kerkdiensten. Vroeger was het je eten en je drinken, van kracht tot kracht. Maar waar is het allemaal gebleven? Een staat van dodigheid. Ja, het hart klopt nog, dat zie je bij een slapend mens. Je moet er soms heel dichtbij komen, je moet soms even iemand aanraken om te voelen: ja, hij is toch nog warm. Je legt even de hand onder de neus: ja, hij ademt toch nog. Maar verder lijkt het net alsof daar een dood iemand ligt.

Misschien moet iemand wel zeggen: nou, dat is nu mijn toestand, zo dodig en zo slaperig, hardhorend, levenloos, en ik kan er niets meer van maken. Allerlei oude zonden worden weer wakker, nieuwe zonden doen zich soms gelden, en je bent voor je eigen gewaarwording net als die hond die tot zijn uitbraaksel wederkeert, en net als die zeug weer teruggaat in de wenteling van het slijk. De slaap van de zondaar.

En wat nu dan, als dat onze toestand is? Laat ik het ook nog breder trekken, niet alleen maar de slaperigheid, maar ook de dood, de geestelijke dood. Als dat uw beeld is, want de prediking moet niet alleen maar gaan natuurlijk over kinderen van God die weer ingezonken zijn. De doodstaat van de mens is net hetzelfde als iemand die slaapt. En je kunt levend zijn in de zonde, springlevend zelfs, en toch dood zijn voor God, zoals dat ook van de verloren zoon wordt gezegd. Als die jongen

terugkeert naar zijn vader en tegen zijn vader zegt: *Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, ik ben niet meer waard om uw zoon genaamd te worden*, dan zegt die vader: *Deze mijn zoon was dood*. Niet echt dood, die jongen leefde in de wereld, maar hij was dood voor zijn vader. Hij keek niet meer naar zijn vader, hij werkte niet voor zijn vader, hij luisterde niet naar zijn vader, hij sprak niet met zijn vader. Dood voor zijn vader.

Nou, zo beschrijft de Heere onze geestelijke staat als wij nog onbekeerd zijn. Door onze zonden bewijzen wij dat we dood zijn, dat we niet voor God leven. Hebben we daar erg in, gemeente? Dat zou wel een zegen zijn. Want juist daar waar het leven wordt gewerkt, gaat de mens erg krijgen in die doodstaat. Iemand die echt dood is, voelt daar niets van. Ledeboer zegt in zijn catechisatieboekje: *Onze grootste ellende is dat wij onze ellende niet kennen*. We hebben er geen last van, we liggen daar rustig in die duisternis, en we hebben de duisternis nog liever dan het licht. Waar de Geest levend maakt, en de mens gewaar wordt dat hij in de dood ligt en dat de dood in hem werkt, dan hoor je die mens klagen: *Ik lag gekneld in de banden des doods, en de angst der hel deed mij alle troost missen*. Wat is het erg, gemeente, als wij geen erg hebben in onze doodstaat, als je dat wel hoort en je hoort wel de klanken, maar dat doet niets met je. De hel verschrikt niet, zo werd er vroeger wel gezegd, de hemel verkwikt niet. En wat nu dan?

2. De roep tot de zondaar

De tweede gedachte is de roep tot de zondaar. Want wat zegt de Heere Jezus bij monde van Paulus in de tekst? Word wakker: *Ontwaak, gij die slaapt, sta op uit de doden*. Ja, zegt iemand, maar dat kan een mens toch helemaal niet. Hoe kan nou een dode wakker worden? En toch staat het er, en het staat in de gebiedende wijs ook, het is dus een opdracht. Dat staat trouwens bij al die bevelen die God geeft, die voor ons gevoel dan onmogelijk zijn, en waar wij dan soms misschien wel eens, of vaak, al te makkelijk naar grijpen. De Heere zegt: bekeert u. En we zeggen: ja, maar dat gaat zomaar niet, dat kan een mens helemaal niet. De Heere zegt: geloof het evangelie. En wij staan alweer klaar met onze antwoorden: dat moet gegeven worden. Als we nou heel eerlijk zijn, gemeente, dan komt het ons soms nog best uit ook, dat we dat niet kunnen. Want het zijn waarheden, daar doen we niets aan af, maar het komt ons soms nog best uit ook. Want ik lig zo lekker, en ik slaap zo lekker, en die duisternis bevalt mij best, en het leven van het hier en nu, en de zonden, die smaken zo zoet.

Ontwaak. Gebiedende wijs. Dat is prediking, dat is verkondiging. De prediking, gemeente, is niet een of ander schilderij, dat een dominee met mooie streken zo'n schilderij gaat schilderen: hoe het geestelijke leven allemaal werkt, en hoe dat gaat van de doodstaat naar de levendmaking, en van de levendmaking naar Christus toe, en van Christus in de vreze des Heeren, en hoe je zo naar de heerlijkheid toe gaat. En daar kun je dan als toeschouwer bij staan kijken, en dan denk je: nou, dat is mooi, of je vindt het niet mooi, het is zwaar, of het is licht, of wat we er ook van vinden. Dat je als een toeschouwer naar zo'n schilderij staat te kijken, dat zo'n dominee daar een beetje staat te schilderen hoe dat het allemaal gaat. Ik zeg niet dat het zo niet moet gebeuren, want ook de prediking heeft het aspect dat het geestelijke leven beschreven wordt. Maar toch, verkondiging is allereerst – hoe zeggen onze Dordtse Leerregels dat – de belofte van het evangelie moet aan alle volken en alle mensen zonder onderscheid worden verkondigd. Hoe? Met bevel van bekering en van geloof. En dat doet Paulus hier: *Ontwaak, gij die slaapt, sta op uit de doden*.

Als wij zo makkelijk, gemeente, met die excuses komen, en we halen die Bijbelse waarheden aan: ja, maar het is niet desgene die wil, en het is niet desgene die loopt. We kunnen ze aan elkaar rijgen, al die waarheden. Maar als we blijven wie we zijn, en als we zo makkelijk in de duisternis blijven, en als we zo lekker liggen op dat bed van de doodslaap, dan worden die waarheden

leugens in onze mond. Nee, een mens kan zich niet bekeren. En mijn oude dominee Van der Ent zei weleens: je kunt nog eerder een ster van de hemel plukken dan dat je ooit enig gelovige gedachte van God hebt. Maar, gemeente, als ik naar mijzelf kijk, dan is het mijn eerste probleem niet dat ik niet kan. Dat is niet wat de Bijbel zegt, en ik heb dat op mijn schande ook moeten leren. Dat is niet mijn eerste probleem, dat ik het niet kan. Maar de Heere Jezus zegt: *Gij wilt tot Mij niet komen. Ik heb u menigmaal bijeen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens, maar gij hebt niet gewild.*

Kijk, wat ik wel wil, is gelukkig zijn, dat wil ik. En ik wil rust in mijn hart, en ik wil vrede in mijn leven, en ik wil ook naar de hemel, dat wil ik wel. Maar wat ik niet wil, dat is mezelf verloochenen. En wat ik niet wil, dat is mijn vlees kruisigen, en mijn leden die op de aarde zijn doden. Daar ben ik vijand van, dat haat ik, dat doe ik niet. En omdat ik dat niet wil, omdat ik mijn kruis niet wil opnemen, omdat ik mezelf niet wil verloochenen, daarom volg ik Christus niet. Ik wil dat niet. En het bedenken van mijn vlees, dat is vijandschap tegen God. Daarom zei een oude predikant in ons kerkverband wel eens: we zijn niet zomaar dood door de misdaden en door de zonden, maar we zijn vijandig dood. Vijandig dood. En dan moet er tegen die vijandige doden gepreekt worden: *Ontwaak, gij die slaapt, sta op uit de doden.*

Misschien dat nog iemand zegt: ja, maar een dode kan toch niet horen, een dode kan toch niet luisteren. Je kunt over de dood spreken, maar je kunt toch niet tegen de dood spreken? Nou, er was een profeet in het Oude Testament die dat moest doen, heel letterlijk, in dat visioen. De profeet Ezechiël stond daar in dat dal, en allemaal skeletten lagen daar, door elkaar heen, overal botten, beenderen. De Heere vraagt aan Ezechiël: *Mensenkind, zullen deze beenderen gaan leven?* En dan zegt Ezechiël niet: dat bestaat niet, dat kan niet, dat is onmogelijk, dit is zo dood, er is geen leven meer in, dat zal er ook nooit meer inkomen. Nee, Ezechiël zegt: *Heere, Gij weet het.* En dan moet Ezechiël profeteren: *Zeg tot deze beenderen: Ontwaak, gij die slaapt, sta op uit de doden.* En dan wordt het gepredikt, en dan zien we daar verandering komen, en dan worden mensen levend.

En dat geheime, gemeente, dat kunnen we nooit doorgronden. Waar begint dat leven? En hoe komt het dat ik geen smaak meer heb in de wereld? Hoe komt het dat ik onrustig ben in mijn zonden? Hoe komt het dat het leven voor mij ineens zijn glans verliest? En dat er trekkingen komen uit het Woord van God, dat ik last ga krijgen van wie ik ben en wat ik gedaan heb, dat ik mezelf ga vervloeken in stof en as, dat ik ga zuchten, dat ik ga hunkeren, dat ik ga hongeren en dorsten, dat ik ineens die Bijbel pak en daarin ga lezen?

En in dat geestelijke leven van Gods ingezonken kinderen, gemeente, blijft er altijd iets van dat leven achter. Want enerzijds zie je natuurlijk Salomo en Petrus met die medegenoten, je ziet David, wat heeft die man een zware val gemaakt. Maar als je de brieven en de psalmen van die mensen leest in de Bijbel, dan zie je toch dat ze het er ontzaglijk moeilijk mee hebben gehad, dat het een strijd is geweest. Die dodigheid en die slaperigheid, daar kan een mens, een kind van God, ook geen rust in vinden. En toen David zweeg, toen zijn mond dus stil stond, en hij daar als een slaperige neerlag, dodig, ingezonken, schrijft David in Psalm 32: *Toen ik zweeg, toen ik mijn zonden niet beleed, toen ik niet bad tot de Heere, toen ik God niet loofde, toen ik God niet nodig had, toen werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen de ganse dag.* Hij streed ertegen, hij wilde zijn zonden niet belijden, hij wilde zijn Bathseba niet kwijt, hij hield maar vast aan die zonden, en daarom kon hij het niet. Maar van binnen stierf hij, van binnen verouderde hij, van binnen brulde het, hij kon het er niet in uithouden. En vandaar die harde middelen ook in het leven van David, dat zwaard over zijn huis, en die stem en die uitgestoken vinger van Nathan: *Gij zijt die*

man. En zo werd David weer wakker, en boog hij zijn knieën weer, en smeekte hij weer tot God: *Gena, o God, hoor hoe een boeteling pleit.*

Gemeente, mogen wij dat kennen, die roep tot de zondaar en de uitwerking daarvan in ons hart en leven, die veroudering in onze beenderen, de klachten die je hoort in de brieven? Paulus zegt: *Als ik het goede wil doen, dan ligt het kwade mij bij. Ik ellendig mens.* Dat je als het ware voor Gods rechterstoel gedaagd wordt. Want dat is, gemeente, wat ook in de prediking gebeuren moet. Ik kan u niet wakker roepen, ik kan u niet wakker maken, ik kan u niet laten geloven, ik kan u niet bekeren. Dat kunnen we ook zelf niet. Maar in de prediking moet een prediker er alles aan doen om het geweten van mensen te raken. Maarten Luther zegt dat ook ergens: een prediker moet zijn gehoor voor de rechterstoel van God dagen. *Wij dan,* zo zegt Paulus, *wetende de schrik des Heeren, wij bewegen de mensen tot het geloof.* Je duwt ertegen, je trekt eraan, je probeert er beweging in te krijgen, zoals een moeder haar slapende kind wakker schudt.

Vragen op uw geweten afvuren! Deze vraag bijvoorbeeld, jonge mensen: als je nou zou weten dat je deze week zult gaan sterven, woensdag zal het je laatste dag zijn op aarde, stel dat je dat zou kunnen weten, hoe zou je dan vandaag doorbrengen? Hoe zou je dan nu naar de kerk zijn gegaan? Als je dat zou weten, dat woensdag je sterfdag zou zijn, hoe zou je nu gaan luisteren? Hoe zou je bidden? Hoe zou je uit de Bijbel lezen? Hoe zou je morgen doorbrengen? Hoe zou je vannacht doorbrengen? Je zou toch gaan roepen, je zou toch gaan vragen: *Zone Davids, ontferm U mijner.* Wij bewegen de mensen tot het geloof, alsof het uw laatste kerkdienst is, alsof het je laatste dag is. En het zou zomaar kunnen, want wij weten de dag van onze dood niet. Vandaag kun je nog rustig in de kerk zitten. Wat is al meer gebeurd, misschien ook wel in deze gemeente, dat de ene week er een man of een vrouw nog in de kerk zat, en de volgende zondag was hij of zij al begraven. En als die dat nou geweten had, dat hij in de week die volgde zou verongelukken, dat het hart ineens stopte met kloppen. *Werkt uw zaligheid,* zo zegt de Heere, *met vreze en beven. Ontwaak, gij die slaapt, sta op uit de doden.*

Maar iemand zegt: maar wat moet ik zeggen? Wat moet ik roepen? Wat moet ik vragen? Ik heb al zo lang gezondigd, en ik heb zoveel van die kostbare tijd verloren laten gaan, ik heb tegen beter weten in gezondigd, zoveel roepstemmen naast me neergelegd. De Heere zal mij toch niet meer willen horen, de Heere zal er toch al een punt achter hebben gezet. Ik durf al niet meer te bidden, ik kan niet eens meer bidden. Is er iemand in de kerk die niet meer bidt? Wees eens eerlijk naar jezelf, jongeren of ouderen, dat je denkt: nou, ik heb het zo gezondigd, ik heb zulke slechte dingen gedaan in mijn leven, of er zijn zulke dingen momenteel in mijn hart en in mijn leven, mijn vrouw, mijn man weet er niet van, mijn vader en moeder weten er niet van, maar God weet het wel. Ik kan niet meer bidden, ik durf het niet meer.

De Heere zegt het toch al van jongs af aan tegen je: *Open nu je mond, eis van Mij vrijmoedig.* Op grond waarvan? Van een keurig leven, van allerlei goede werken, van vroomheid, van ernst? Nee, Hij zegt: *Op Mijn trouwverbond.* Omdat Ik getrouw ben, hoewel u ontrouw bent, Ik ben getrouw. *Op Mijn trouwverbond, al wat u ontbreekt, dat schenk Ik, zo gij het smeekt.* Gemeente, de Heere is zo gewillig, de Heere is zo gewillig. Hij vergelijkt Zichzelf toch bij die vader in die gelijkenis van de verloren zoon. Die vader stond daar op de uitkijk, en die jongen kwam eraan lopen in lompen, hij had de geur van de varkens nog bij zich. En toen zei die vader niet: ho ho, even op een afstandje blijven, je gaat je eerst maar eens wassen, je gaat je eerst maar eens fatsoenlijk aankleden, en dan laat ik het nog eens een keer een jaartje overwinteren en overzomereren, en als je bewezen hebt dat je het goede wil, dan kom je nog maar eens terug. Nee, *op hem toelopende, omhelsde hij hem.* Zo vies en vuil als die jongen was, en hij kuste hem. Zo is God, zo gewillig, om

zondaars die in hun zonden en ellende tot Hem zich ter genezing wenden, al is het voor de duizendste keer, om ze te ontvangen, om hun een liefdeskus op hun mond te drukken.

En deze gewillige God, gemeente, die mag ik u prediken, mag ik u aanbieden. Christus in het evangelie aangeboden zijnde: *Wend u naar Mij toe*, zegt Hij, *word behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer.*

3. Het licht over de zondaar

En Christus zal over u lichten. Ontwaak, Christus zal over u lichten. Het licht gaat op. En als het licht opgaat, gemeente, jongens en meisjes, dan zie je allemaal dingen die je overdag niet ziet. Als je kamer helemaal slordig is en het ligt allemaal vol met allerlei dingen, je doet het licht uit en je ziet het niet meer, je gaat slapen, je hebt er geen last van. Maar als je wakker wordt en het licht gaat aan, dan zie je het allemaal ineens weer. Zo is het ook in het geestelijke. Als je in de duisternis leeft, dan heb je geen last van je zonden, dan zie je dat niet. Maar als het licht aangaat, als Christus gaat lichten, als die eerste schemering valt in je leven, dan ga je pas echt zien wie dat je bent.

Als de Heere Jezus komt en Hij brengt leven met zich mee door Zijn Heilige Geest, dan gaat die zwijgende mond spreken, en die ogen, die gaan zien. Handen worden gevouwen, mensen gaan smeken: *O God, wees mij, zondaar, genadig.* Mensen gaan zich verfoeien, zoals Abraham, zoals Job: *Nu zien U mijn ogen, en daarom heb ik berouw in stof en as.* Kijk maar naar al die gebeden van de heiligen, van David, van Daniël, van Paulus, zo ootmoedig en zo verbroken. Ze hebben zichzelf leren zien zoals God ze ziet. Maar ook zijn ze verlangend geworden naar genade, naar ontferming, naar vergeving. *Mijn hart roept uit tot God, de levende God: wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?* Die hunkering, die levensbegeerten, die levenstekenen, die levensuitgangen, als een vrucht van dat licht dat Christus verspreidt.

En hoe weet je nou dat je ook echt wakker bent geworden, dat je ook echt... Want een ontwaakte ziel, had ik dat even mogen zeggen, een ontwaakte ziel, dat is nog geen ziel die bekeerd is, dat is nog geen geredde ziel. Je kunt wakker worden, jongens en meisjes, misschien herken je dat wel, jongeren. Je wordt even wakker, maar je ligt zo lekker, en je draait je om, en je slaapt zomaar weer verder. Zo zijn er mensen die wel ontwaakt zijn, in hun geweten ontwaakt. Als je bijvoorbeeld koning Agrippa hebt, die is ontwaakt door de prediking van Paulus. Die zit daar met een ontwaakt geweten op zijn troon en zegt dan tegen Paulus: *Gij beweegt mij bijna om een Christen te worden.* Agrippa draait zich om en hij slaapt weer verder. Wel wakker geworden, maar hij is niet opgestaan. Want dat volgt: *Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden.* Niet alleen wakker worden, maar ook opstaan.

Dan kan het toch gebeuren dat je door wat voor omstandigheden dan ook even geraakt bent in je geweten, dat je wakker wordt. Want de preek, die was zo ernstig, je gaat de kerk anders uit dan dat je binnengekomen bent. Of die roepstem in het leven: ernstig ongeluk, ernstige ziekte, iemand die je lief was zomaar uit het leven weggerukt. En je bent van jezelf overtuigd: er moet iets veranderen, ik moet bekeerd worden, het moet anders. Maar maandagochtend ziet de wereld er toch weer anders uit dan zondagavond, en voor je het weet, kabbelt het allemaal weer zo rustig door, en die ritselingen, en dat even wakker worden, dat verdwijnt weer. Wel ontwaakt, maar niet opgestaan.

Daarom, gemeente: ontwaak. Hoe weet ik nou of ik werkelijk wakker geworden ben, zaligmakend wakker? Dat kan nooit buiten Christus om. *Christus zal over u lichten.* Buiten Christus om zal God nooit verzekering geven over het geestelijke leven. En natuurlijk is er dan wel onderscheid, maar dit is toch waar: *Wie den Zoon heeft, heeft het leven; wie den Zoon Gods niet heeft, heeft het leven niet.* En dan is het met Christus, met dat licht wat Hij verspreidt, natuurlijk net als met de zon. Die

staat ook niet direct aan het hoogste punt. Als het twaalf uur is, staat die op het hoogste punt, maar die zon begint al zijn eerste stralen in de schemering te geven. Dan zie je eigenlijk nog niets van de zon, je ziet eigenlijk alleen maar een beetje licht aan de horizon. Nou, zo zegt Zacharias het toch ook in zijn lofzang: *De Zon des heils aan de kimmen*, aan de horizon. Hij gaat langzaam op.

Dan zie je onderscheid in de kennis van Christus. John Bunyan vertelt dat zo mooi in *De Christenreis*. Als Christen uit de stad Verderf ontwaakt is en op weg gaat, dan is het belangrijkste punt dat hij de enge poort voorbijgaat. En die enge poort, dat is Christus, nog niet in Zijn zaligmakende werk, nog niet als de Priester die de zonde wegneemt, dat gebeurt pas later bij het kruis. Maar bij de enge poort krijgt Christen met Christus te maken in Zijn profetische bediening. De Heere Jezus is daar nog verborgen als Zaligmaker, maar de Heere Jezus spreekt wel, het is wel van Christus. Hij leert Hem kennen in zijn ontdekking, zoals Zondag 2 van de Catechismus dat ook verwoordt: *Waaruit kent gij uw ellende? Uit de wet Gods. Hoe luidt de wet Gods?* Dat leert ons Christus. In Zijn profetische bediening openbaart Hij het geheim van Gods Woord. Later, bij meerdere oefeningen, bij een verdere gang in het geestelijke leven, komt Christen ook bij het kruis, en dan valt dat pak van zonde af.

Dus daar is wel verschil in dat kennen van Christus, in het licht van de Heere Jezus Christus, hoe Hij mensen onderwijst en in welke fase dat een mens kan zijn. Maar de vraag is natuurlijk: wanneer openbaart Hij Zich als Zaligmaker? Wanneer openbaart Christus Zich nu in Zijn priesterlijke bediening? Wanneer wordt dat bloed toegepast aan ons hart? Als wij een reformatie hebben gehouden in ons leven, als wij nette, opgeruimde christenen worden, als we wat zonden achter de rug hebben, als we ons hebben bekeerd, ons leven hebben veranderd en vernieuwd, als we in ons eigen oog toch al heel wat hebben veranderd en vernieuwd? Nee, gemeente, de Heere Jezus, die de Heere Zelf zegt in Zijn Woord: het is voor de goddelozen. *Christus is te Zijner tijd, toen wij nog krachteloos waren, voor de goddelozen gestorven.*

Zo krijgt Hij betekenis voor mensen die midden in de dood liggen. Dan gaat het licht schijnen, dan openbaart Hij Zich als de Zaligmaker: *Ik ben uw heil alleen*. Waar alle hoop mij gans ontviel en waar niemand zorgde voor mijn ziel, daar heeft God mijn pad gekend. Daar valt dat licht van Christus over het leven, en dan is er zoveel aan Hem te zien en zoveel van Hem te leren. Dan is Hij te leren in Zijn namen, in Zijn staten van vernedering, van verhoging, in Zijn menselijke en goddelijke natuur, in de werken die Hij deed, in de woorden die Hij spreekt. Dan is er zoveel van Hem te leren.

Ontwaak, gij die slaapt, Christus zal over u lichten. Is er in uw hart een honger? Is er in uw hart een dorst, een zuchten tot Hem, een trekking naar Hem toe? Kunt u het met de psalm zeggen: *Mijn ziel bezwijkt van sterk verlangen, mijn hart roept uit tot God die leeft?* Houd aan en grijp moed, want uw hart zal vrolijk leven. *Maar ontwaak, gij die slaapt, sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten.*

Amen.